

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Příprava na vyučování Výchovy k občanství a Třídnických hodin s cíli v oblastech OSV a čtenářství

Název učební jednotky (téma)	Bargoti a Loteři
Stručná anotace učební jednotky	<p>Žáci se po celou dobu zamýšlí nad tím, co to znamená, když má člověk nějaký předsudek vůči druhému. Nápomocným vodítkem je zde také individuální četba krátkého textu s touto tematikou.</p> <p>Pracují samostatně, v párech a také ve skupinkách. V učební jednotce každý vytvoří vlastní kresbu a článek s tematikou předsudků.</p> <p>Konečným výstupem bude následná reflexe, kdy každý žák shrne na základě předchozích aktivit metodou volného psaní, co to tzv. předsudek je a jak se mu dá vyvarovat.</p>
Nutné předpoklady (Již osvojené znalosti a dovednosti žáků, které umožní, aby jednotka efektivně směřovala ke svým cílům).	—
Časový rozsah učební jednotky	45 minut
Věk žáků (ročník)	5.–9. ročník

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zařazená průřezová témata (včetně čtenářství)	OSV	MKV	MV	VMEGS	VDO	EV	Čtenářství
	Ano						Ano
Vyučovací obor(y)	Výchova k občanství Třídnické hodiny						
Dlouhodobé cíle (Klíčové kompetence, části profilu absolventa, části výchovné a vzdělávací strategie školy)	<p><i>Kompetence k učení:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Podněcujeme žáky k hledání několika variant řešení navozené situace formou spolupráce s ostatními, či vlastním samostatným přístupem. <p><i>Kompetence k řešení problémů:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Vytváříme pozitivní atmosféru, ve které žáci otevřeně diskutují o životních zkušenostech a situacích, v případě potřeby jsme jim oporou. Učíme žáky vyjádřit svůj názor promyšleným souvislým projevem. Žákům poskytujeme prostor pro vlastní návrhy řešení jednotlivých životních situací, které společně prodiskutováváme. <p><i>Kompetence komunikativní:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Vedeme žáky k respektování pravidel rozhovoru. <p><i>Kompetence sociální a personální:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Učíme žáky vyjádřit vlastní názor při společných úkolech, učíme je vzájemně si naslouchat a také sdělit ostatním svůj názor, který se nebojí argumentačně obhájit a případně přijmout názor druhého. Vedeme žáky k tomu, aby neměli obavu sdělit před ostatními své názory a byli zbaveni předsudků. 						

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

	<p><i>Kompetence občanská:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Poskytujeme žákům podmínky, aby si na základě získaných vědomostí a informací vytvořili zdravý hodnotový žebříček. • Využíváme ve výuce situačních her, rozebíráme chování lidí, diskutujeme o situacích, které zažíváme na veřejnosti a hodnotíme chování druhých a jeho následky pro další život.
<p>Cíle jednotlivých průřezových témat a čtenářství, které chci v dané učební jednotce naplnit</p>	<p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák identifikuje zdroje chyb ve svém vlastním způsobu poznávání lidí (jak ve fázi vnímání, tak ve fázi interpretace zevnějšku a jednání druhého) a dokáže popsat jejich vliv na svůj život a své vztahy. • Žák naslouchá ostatním a sdělí jim vlastní názor na dané téma, který dokáže vhodnou formou obhájit. • Žák dokáže přijmout názory druhých. • Žák respektuje při dialogu s druhým spolužákem nastavená pravidla rozhovoru. <p>Čtenářství</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák čte daný text s maximální soustředěností a s porozuměním. • Žák na základě přečteného pak průběžně plní dané úkoly k textu.
<p>Cíle učební jednotky</p>	<p>Výchova k občanství</p> <p>RVP:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<p>Hodnocení</p> <p>(Z čeho učitel i žáci poznají, že bylo dosaženo cílů a jak to učitel i žáci budou hodnotit)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Konečným výstupem bude zamyšlení a následně písemná reflexe.
<p>Popis učební jednotky</p>	<p>1. Evokace (8 min)</p> <p>Učitel přečte třídě následující věty k hromadnému prodiskutování:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Lidé, kteří nosí brýle, jsou velmi inteligentní, rádi se učí a často bývají označováni za šprty. ➤ Slečny či ženy, které mají blondáté vlasy, nejsou příliš inteligentní a pokaždé pokládají hloupé otázky. ➤ Každý člověk romského původu nechodí do práce a také neposílá své děti do školy. <p>Poté se zeptá a s žáky diskutuje:</p> <p><i>„Je to opravdu vždy tak? Chovají se vaši spolužáci či kamarádi, kteří mají tyto vnější znaky, podle výše zmíněných rčení? Co si o tom myslíte? Znáte nějaká jiná rčení, kde člověk přisuzuje jinému člověku vlastnosti na základě jeho podoby? Jak byste toto vše nazvali jedním slovem?“</i></p> <p>2. Práce s textem (30 min)</p> <p>Učitel rozdá každému žaku krátký text <i>Bargoti a Roteři</i> s úkoly (Příloha A). Ten si přečtou individuálním čtením a následně postupují takto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Úkol č. 1 (Definuj vlastnosti Bargotů a Roterů) <p>Nejprve vypracuje každý sám a pak své zápisky žáci přečtou a prodebatují se sousedem. Následuje hromadné sdělování před celou třídou.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Úkol č. 2 (Nakresli a vybarvi Bargota a Roteru) <p>Vypracuje každý individuálně a pak prokonzultuje se</p>

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

sousedem.

- *Úkol č. 3 (Kdo si myslíš, že psal tento článek?)*

Žáci vytvoří skupiny o 4 žácích a společně prodiskutují. Mluvčí, kterého si určí, pak sdělí za celou skupinu jejich názor, podložený vhodnými argumenty.

- *Úkol č. 4 (Zkus napsat podobný článek, ale představ si, že jsi Roter)*

Vypracovává každý sám, kdy konečnou verzi pak opět přečte svému sousedovi, následuje čtení dobrovolníků před celou třídou.

3. Reflexe (7 min)

Na závěr proběhne reflexivní část, kdy každý žák zaznamená metodou volného psaní (Příloha B), své postřehy a názory (Příloha C).

4. Doplnující aktivita

V případě zbývajících času či rozdělení lekce do dvou vyučovacích hodin, můžeme využít následující (doplnující) aktivitu.

Žákům rozdáme text (Příloha D). Každý žák si text přečte a vybere jednu z nepřesností. Poté k ní napíše konkrétní příklad, který zažil.

Žák přečte své postřehy sousedovi. Dobrovolníci pak mohou text přečíst i před celou třídou.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<p>Seznam příloh</p>	<p>Příloha A – Text a úkoly Příloha B – Volné psaní – popis metody Příloha C – Reflexe Příloha D – Nepřesnosti ve vnímání lidí</p> <p>DUBEC, Michal. <i>Vedení třídnických hodin</i>. Praha : Odyssea, 2011.</p>
<p>Autor lekce (realizátor učební jednotky), škola</p>	<p>Mgr. Markéta Ladová ZŠ, MŠ, ZUŠ Jesenice K Rybníku 800, 252 42 Jesenice</p>
<p>Závěrečná sebereflexe učitele (následuje po odučení učební jednotky)</p>	
<p>Co se mi osvědčilo během vyučování (co fungovalo, mělo úspěch, z čeho jsem měl/a radost).</p>	<p>Osvědčila se po sepsání nějaké myšlenky vždy následná konzultace se spolužákem ve dvojici, kdy si třeba vzájemně své názory doplnili a také z některých spadl ostych a přihlásili se i na hlasité čtení před celou třídou.</p> <p>Dále kresba Bargota a Roteru odlehčila tematiku předsudků a po ukázkách svých výtvorů panovala ve třídě vcelku vesele odlehčená atmosféra.</p>

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<p>S jakými problémy (obtížemi) jsem se během vyučování setkal/a.</p>	<p>Důsledně dodržovat čas, aby také závěrečná reflexivní část měla svůj prostor.</p>
<p>Co bych příště udělal/a jinak (jak bych upravil/a tuto přípravu).</p>	<p>—</p>

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Text

BARGOTI A ROTEŘI

Bargoti žijí v zemi zvané Bargocie. Tato země se nachází na druhém konci světa a rozprostírá se mezi dvěma ostrovy – Zeter a Trebonia. Lidé z Bargocie jsou úžasní. Děti se jim málokdy perou a dospělí pracují v klidu a bez hádek. Hlavním jídlem je rýže, ale talíře v Bargocii nikdy nejsou prázdné. Počasí v Bargocii se po celý rok nemění: mírný vánek a vždy teplo a slunečno.

Roteři pocházejí ze země Rotrie. Nachází se na druhém konci světa a rozprostírá se se mezi ostrovy Bibo a Treblin. Lidé z Rotrie jsou velmi nepříjemní. Děti na sebe pořád křičí a dospělí jeden druhého často pomlouvají. Při práci jsou nedůslední, nic nedotáhnou do konce, protože místo práce buď spí, nebo se hádají. Dny v Rotrii jsou velmi chladné, větrné a deštivé.

Dle pokynů vyučujícího plň postupně jednotlivé úkoly:

- Definuj (napiš) vlastnosti (jací jsou, jak si je představuješ) Bargotů a Roterů:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- Nakresli a vybarvi Bargota a Roteru:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Volné psaní – Popis metody

Učitel zadá žákům téma či nějakou otázku a vyzve je, aby po určitý stanovený čas na dané téma psali. Na tabuli napíše pravidla volného psaní:

1. Piš po celou stanovenou dobu vše, co tě k tématu napadá.
2. Piš souvislý text (ne jen jednotlivá hesla nebo body).
3. Nevracej se k napsanému.
4. Pokračuj v psaní, i když tě nic nenapadá. (Zapisuj i pomocné věty: „Jak bych teď mohl/a pokračovat?“ nebo „Teď mne nic nenapadá.“, „Jsem unavený.“, ale snaž se vrátit k tématu.
5. Nedbej na pravopis ani na stylistickou správnost.

Učitel vysvětlí žákům, že to, co napíšou, nemusí dát nikomu přečíst. Pokud budou s textem dále pracovat, pravopisné i stylistické chyby si opraví. Těsně před vypršením vymezeného času na psaní učitel upozorní žáky, aby dopsali větu. Dále je vyzve k vytvoření dvojic a k přečtení svých volných psaní. Pokud někdo nebude chtít svůj text přečíst, má na to právo. Na závěr mohou své texty přečíst dva tři dobrovolníci, případně někdo může doporučit práci svého spolužáka.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Reflexe

- Napiš podle svého uvážení, co si myslíš, že je PŘEDSUDEK

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- Popiš nějakou situaci, ve které sis někoho „zaškatulkoval“ na základě prvního dojmu a potom jsi zjistil, že je ten člověk jiný.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- Zažil jsi někdy situaci, kdy Ti někdo přisuzoval nějakou vlastnost jen na základě vnějších znaků – tedy Tvé podoby? Stručně takovou situaci popiš.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- Co v Tobě taková situace vyvolala za pocity a následně také za reakci?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- Co bys poradil spolužákovi, který má předsudky vůči někomu jinému vzniklé na základě vnějších charakteristik? A co spolužákovi, který je zařazen někým, podle toho jak vypadá, do nějaké skupiny?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Nepřesnosti ve vnímání lidí

Protože se chceme vyznat ve světě kolem nás, neustále si o svém okolí tvoříme závěry. Často jsou však tyto závěry zkreslené. Je tomu tak především proto, že jsou činěny rychle, bez důkladného poznání druhých. Níže jsou uvedeny nejčastější omyly a nepřesnosti, kterým při vnímání druhých podléháme:

➤ První dojem

Při našem prvním setkání s druhými lidmi si všímáme jejich oblečení a chování. Na tomto základě odhadujeme, jací jsou. Například do třídy přijde nový žák Lukáš. Má značkové tričko, mluví spisovně a pomůcky má vyrovnané na lavici. Na základě prvního dojmu si můžeme říci, že jde o šprta z bohaté rodiny. Ve skutečnosti může jít o kluka, který si vzal jediné značkové tričko, které má, protože chtěl v nové třídě dobře vypadat. Spisovně mluví proto, že přešel ze školy, kde na to učitelé zvýšeně dbali. Pomůcky má na lavici vyrovnané proto, že byl zvyklý dostávat poznámky za to, když je neměl.

➤ Informace z druhé ruky

Nastává v situacích, kdy jsme druhého ještě neviděli. Na základě toho, co o druhém předem zjistíme, si o něm uděláme obrázek. Když se vrátíme k příkladu s novým spolužákem Lukášem, vypadá informace z druhé ruky tak, že se o něm, ještě než přijde do třídy, dozvíme, že je to šprt. Jakmile potom začne chodit do naší třídy, začneme často jakýkoli projev „šprtství“ (například na lavici vyrovnané pomůcky) nadhodnocovat a jakýkoli projev „nešprtství“ (to, že o přestávce hází křídou), podhodnocovat. Snažíme se zkrátka o to, abychom si potvrdili, že jde skutečně o šprta, bez ohledu na to, jaký Lukáš skutečně je.

➤ Spojování

Jde o to, že spojíme některé vlastnosti druhých s jinými. Například vidíme, že Lukáš nosí brýle. Na základě dosavadních zkušeností jsme přesvědčeni, že brýlatí lidé jsou chytří. Chytrost ovšem samozřejmě s nošením brýlí nijak nesouvisí.

(Z knihy: DUBEC, Michal. *Vedení třídnických hodin*)

